

W Shakespeare

Stormen

Till svenska och med musik av Lasse Dahlberg

Shakespeare skrev Stormen 1610-11.

Det är en komedi ett lustspel – ett ”Comedia del art” – tema.

Handlingen utspelar sig på en arkaisk ö där huvudpersonen är trollkarl.

Det är en mustiga poesi, kanske rikare än i något annat drama.

Det finns många tolkningar av Stormen. Eftersom det är Shakespeares sista pjäs pratar man om hans ”svanesång” – att han med den här pjäsen ”lägger ner sin diktarpenna” som här symboliseras av Prosperos trollstav. Luftanden Ariel står som sinnebild för fantasin och Caliban – häxan Cycorax son, står för ”den gemena hopen. Kungen Alonzos son Ferdinand står för det nya diktarsläktet och Miranda Prosperos dotter för själva dramats hjärta.

Kärlekens många sidor.

Pjäsen börjar med ett skeppsbrott. Storm. Ett haveri där alla går till botten.

Allt är iscensatt av trollkarlen Prospero som på det här sättet vill hämnas tidigare oförrätter. Att Prospero är den rättmätige hertigen av Milano men nu sitter på denna ö tillsammans med sin dotter Miranda får här sin förklaring. Prospero berättar för Miranda hur dom hamnat på denna obebodda ö. (scen2) Ariel –en luftande- visar sig och även Caliban – odjuret.

I haveriet kastades all upp på land. Kung Alonzo och hans följe på en plats, kungens son Ferdinand på en annan och Stefano den försupne hovmästaren på en tredje o.s.v.

Nu kommer Ferdinand och möter Miranda. Dom blir förälskade på en enda gång. Prospero som också är närvarande tycker att det går för fort så han anklagar Ferdinand för högföräderi och fängslar honom och låter honom bli sin egen slav. Som trollkarl har Prospero överjordiska krafter och får Ferdinand att bli helt kraftlös.

I andra akten möter vi ”det fina folket” från haveriet. Där är Alonzo kungen av Neapel, Hans bror Sebastian, Prosperos bror den orättmätige hertigen av Milano Antonio, några hovmän och en gammal trogen rådsherre Gonzalo – ”Gamle gode Gonzalo”.

Gonzalo tröstar kungen som tror att hans son Ferdinand har drunknat. Mellan Gonzalo, Sebastian och Antonio utspelar sig ett snabbt och roligt ordkrig som slutar med att Gonzalo talar om sitt idealsamhälle – hur man ska vara och leva – ”Gonzalos rike”

Ariel som ju är Prosperos luftande kommer och söver Kungen, Gonzalo och ett par hovmän. Antonio konspirerar och övertalar Sebastian att döda Gonzalo, själv ska han sticka svärdet i Alonzo. Men just som det ska dräpa och ta över makten väcker Ariel Gonzalo med sin ljuva sång.

Caliban, Trinculo- gycklaren och den försupne hovmästaren Stefano spelar nästa scen på en ny plats på ön. Caliban ”odjuret”, svär Stefano trohet efter att han fått smaka på den himmelska drycken. Han kan däremot inte tåla gycklaren Trinculo.

I Akt III - ser vi hur Ferdinand arbetar och trälar, hur Miranda kommer och vi får vara med om deras häftiga kärleksförklaring. Prospero finns i bakgrunden. Det blir till en mäktig trio.

Så klipper vi tillbaka till Caliban, Stefano och Trinculo. Det blir gräl och förvecklingar men till slut övertalar Caliban Stefano att döda Prospero när han sover middag och ta Miranda till drottning över ön och föda honom vackra barn.

Scen tre börjar med att Gonzalo , ”gamle gode Gonzalo” är helt slut. Man slår sig ner i gräset. Sebastian och Antonio fortsätter att konspirera mot kungen och Gonzalo men nu börjar en sagolik handling där Prospero och hans andar kommer in med ett dukat bord. Ariel talar till de tre förrädarna innan bordet försvinner i en sällsam dans. Prospero berömmar Ariel för den underbara scenen och Kung Alonzo börjar förstå ett sammanhang.

I Akt IV ger Prospero sin dotter till Ferdinand och Ariel flyger iväg och kommer tillbaka med gudarna Iris, Ceres, Juno, nymfer och skördemän. Det blir till en poetisk vigselakt med mycket dans.

Men plötsligt far Prospero upp mot odjuret Caliban. Prospero avslöjar Calibans planer genom att locka Stefano och Trinculo med sköna kläder och på så sätt fördröja dem. Caliban, Trinculo och Stefano kan inte hålla sams och till slut blir dom utjagade av ett spann hundar som Prospero befallt.

Femte och sista akten blir till en summering och till ett lyckligt slut som alla bra komedier. Först berättar Ariel om Kung Alonzos plågor. Prospero talar om sitt trollspö (diktarkonsten) Musiken blir magisk och alla går in i Prosperos cirkel. Prospero har ett förlåtande-tal. Ariel får äntligen ge sig av, Prospero visar sig som hertig av Milano och allt reder upp sig. Ariel kommer tillbaka med Caliban, Sebastian och Trinculo. Dom får städa upp i kojan. Till slut bjuder Prospero in alla till sig och lovar att komma tillbaka till Neapel för att Ferdinand och Miranda ska få sitt kungliga bröllop. Därefter vill han dra sig tillbaka till Milano som den rättmätige hertig och som han säger....” Till Milano där graven blir en del av mina tankar.

Epilog:

*Min trolldomskraft är slut
Nu blir jag den jag var förut*

.....
.....

*Om ni önskar vara fria
Låt då er godhet mig befria.*

Och så kommer slutkören!

(Noter finns på pdf-filer)